

Inserati se sprejemajo in volja
tristopna vrsta

8 kr., če se tiska tkrat,
2 " " " " 2
5 " " " " 3

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske
ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Vabilo k naročevanju

„SLOVENCA“.

Po pošti prejemam velja pri trikratnem
izhajanju list za celo leto . . . 10 gl. — kr.
„ pol leta . . . 5 " — "
„ četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji sprejemam:

Za celo leto 8 gl. 40 kr.
„ pol leta 4 " 20 "
„ četrť leta 2 " 10 "
Posamezne številke — " 7 "

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za četrť leta 1 " 50 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr.
več na leto.

V prvem četrťletju ostane še vse pri
starem, tedaj se na „Slovenca“ naroča kakor
pred.

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom.
Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj,
ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi
prosimo tiste gospode, ki naročnino še niso
poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da
tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštnih
nakaznicah (Postanweisungen)

Kdor je kaj na dolgu, naj vendar v tem
času poravnava.

Vredništvo in opravništvo.

Cesar pa Tržačani.

Iz Dunaja se poroča neuvadna izjava
našega cesarja. Bila je namreč 22. t. m. pri
cesarju deputacija tržaške kupčijske zbornice,
pri kateri je bil tudi državni poslanec Teuschl.
Ko je deputacija svojo prošnjo izrekla, in iz-
ročila obširno spomenico kupčijske zbornice

odgovorili so vladar: „Sprevidim, da je treba
za Trst nekaj storiti; izročil bom vašo prošnjo
svoji vladi; obžalujem pa, da tržaški
poslanci delajo mojej vladi tako
uporno (fakcijsko) nasprotovanje“.

Nenavadna je ta izjava, ker naš cesar
vsako besedo dobro prevdarijo, preden jo iz-
govori, in še nikoli niso tako oestro obsodili
kake stranke. Fakcijsko ali uporno naspro-
tovanje je namreč nasprotovanje na vsak način
in z vsemi pripomočki; latinska beseda „fac-
tio“ pomenjala je v rimskih časih stranko, ki
je spodkopavala državni obstanek, da bi pri
splošnem preobratu tem laglje kaj dobička
naredila. Taka stranka neče služiti državi,
ampak zahteva da naj se država in vlada nji
vklanja. In kadar ima izvoliti med državnimi
in lastnimi koristmi, ji je lastni blagor vselej
v prvi vrsti pred očmi in brez pomisleka sa-
mopridnim svojim namenom žrtvuje državo.

S to obsodbo cesarjevo je prizadeta cela
nemško-liberalna stranka, kakor „N. fr. Presse“
sama priznava, kajti tržaški poslanci Wittmann,
Rabin Teuschl so le to delali, kar so delali drugi
lev čarj, in se smejo še jako mirni in trezni
imenovati v primeri z Rusom, Suessom itd. Li-
beralna stranka toraj, ki se je zibala v zana-
b, da bo že skoraj zopet prišla na krmilo, slišala
je zdaj iz ust cesarja samega svojo obsodbo,
in mora spoznati, da njen čas še dolgo ni tu-
kaj, in da sedanja vlada stoji na jako trdnih
ograh. Cesarjeva izjava je ustavovernim listom
kar supo zaprla, tako so iznenadeni, in Triester
Zeitung je sklenila, nobenega političnega članka
več ne pisati.

Ta izjava gotovo ne bude ostala brez po-

litičnih nasledkov; kajti mnogo je poslancev
na levi, ki so le zato šli z najhujšimi kri-
čšči v najskrajnejše nasprotje, ker so se na-
dejali, da se Taschejeva vlada itak ne bo dolgo
držala, in da potem pridejo na krmilo zopet
nemško-liberalci, katerim se toraj ni varno za-
meriti. Zdaj pa bodo ti omahljivci spoznali,
da vladar nikakor še ne misli liberalce vnovič
k vladi poklicati, in ker se za obupno in zgub-
ljeno stvar nihče rad ne poteguje, bodo taki
poslanci najbrže popustili levičarje in se vladi
približali.

Cesaraska izjava je pa tudi resen opomin
za Tržačane. Vedno se ti pritožujejo, da se
za Trst nič ne stori, pa ne pomislijo, da si
je treba naklonjenost cesarja in države tudi
zaslužiti. Tega pa Tržačani dozdej niso stor-
ili; zaradi silne važnosti tržaškega mesta za
našo kupčijo se je Tržačanom marsikaj spre-
gledalo, kar bi se drugje ne bilo. To pa jih
je naredilo nekako predrze; za Avstrijo se
niso dosti brigali, pač pa za zedinjeno Italijo.
In vendar zahtevajo naj jim država pomaga,
da si mesto zopet opomore, in da se povzdigne
kupčija, ki vidno hira.

Odkar si namreč Madjari na svojo moč pri-
zadevajo, da bi povzdignili Reko, je Trstu
marsikaj zasluzka odšlo, ki ga zdaj dobiva in
vživa Reka. Mnogo vnanjih ladij se zdaj raje
vstavlja v Reki, kakor v Trstu, ker jim Kar-
lovska železnica veliko ceneje spravlja blago
v notranje dežele, kakor južna železnica. Pa
tudi kupčiji z lesom žuga z novim letom hud
vdarec, ker so Madjari zaukazali, da se ima
ves les iz vojaške granice, kterega je pa silno
veliko, spravljati v Reko. Ker je na Madjarskih
železnicah voznina ceneja, bodo vnanji kupci,

„Z omiko k svobodi!“

(„Čech“)

Maloktero geslo so ljudje tolikrat rabili
in zlorabili, kakor geslo: „Z omiko k svobodi!“
Poglejmo si gesla naših žurnalistov in videli
bomo, da zagovarjajo to geslo vedno najmanj
po enkrat na teden. A kolikrat da ga rabijo
pri najrazličnejših priložnostih, se nikakor ne
dá določiti.

Toda kako se ta „omika“ in „svoboda“
v listih razumeva, je že davno znano. Nekterih
listov uredniki menijo, da je le njihov časopis
jedini pravi razširjevalec, ali kakor sami po-
sebno radi pravijo, „apostol svobode“. Nečemo
pa spuščati se v posameznosti.

To je toraj gotovo, da se „omika“, kakor
trde liberalni listi, vedno bolj razširja. Svet
„izvija se iz okov klerikalizma“, oproščuje se
težkih „potov katolicizma“, sedaj misli „svo-
bodno“ in kakor zvane vse te bombastične,
prazne fraze. Popolna pa bode „svoboda“, ka-
der se popolno iznebimo „srednjeveških ostankov“
duhovstva in plemstva. Kako pa da se

kaže ta svoboda, o tem se malo menijo libe-
ralni listi.

Nikdo naj nam ne ugovarja, da dokazuje
statistika od leta do leta grozno množenje
števíla zločincev. Še bolj očitno nego stati-
stika dokazuje nam to vedno prirejanje in
stalna potreba novih kaznovalnic in jetnišnic
in sicer velikih stavb, pravih palač s stoti-
namami sob in oddelkov. A da njih prebivalci
niso ravno preveč mirni, ter da se ne počutijo
posebno dobro v tej „svobodi“, kažejo različne
priprave, zelo umno ustrojene ječe, zapahi in
ključki, s kterimi so obilo obdarovane danda-
nes kaznovalnice. Želja po „svobodi“ je toraj
močna tudi pri teh pokojnih, ki so že davno
pozabili podobne „umetnosti“ kakor je vera
in ravno zaradi tega dobivajo živež in hrano
na kvar ubogih davkoplačevalcev, kteri morajo
razen teh še vzdrževati marsikterega apostola
omike in svobode. — V svetli zarji gesla „z
omiko k svobodi“, množi se tudi število po-
stopačev, ki beže pred delom, kteri so zelo
nadležni posebno na drželi, z njimi množi pa
se nesnaga in število bersčev in drugih
„zmačev.“

V tem obziru pa ne pomagajo, kakor je
že davno dokazano, kaznovalnice in jetnišnice.
Tukaj more pomagati jedino le cerkev in šola.
Toda to zopet ne bude šlo z našim novovekim
šolstvom, ki je kolikor mogoče, brezversko.
Iz posameznih učiteljskih krogov in na vsakem
učiteljskem shodu čuje se tožba, kako bi po-
trebovali palico, da bi zopet nekoliko ukrotili
razposajeno mladino in tudi iz liberalnega ta-
borja čuje se le en glas o nepokersčični otrok
do staršev, učiteljev in družih viših.

Splošno je dalje tudi znano, da se mla-
dina dandanes dosledno ogiba h še božje, zato
pa se je tem lažeje vidi v zabavnih dvoranah,
v gostilnah v glediščih in drugod. „Ples, pivo
in smedka“, rekel je nekdo, so dandanes mla-
dini tri zvezde — vodnice. Zanimivo je tudi
opaževati prehitro zrelega duha naše mladine,
ki govori smelo o vsem, izraza o vsem svojo
sodbo ter mu ni nič svetega na svetu. Dečko,
ki se je naučil komaj dobro čitati in pisati,
misli se sposobnega soditi dela Boga samega,
posmehovati se najtajnejšim člankom sv. vere.
Govori, kakor ga navaja „omika“.

To vse znano je tudi v liberalnih krogih,

ki so dozdaj nakupovali les v Trstu, zahajali v Reko, kjer ga bodo dobivali ceneje, in Trst bo tudi v tej zadevi veliko izgube imel. Vlada je sicer naročila južni železnici, da naj tudi ona zniža vozaino, pa s tem Tržačanom še ni pomagano in oni zahtevajo od države tudi denarne podpore. To je vse prav, in država naj po svoji moči pomaga, toda čudno je zares, da Tržačani pri državi koledvajo pomoči skoraj ravno takrat, ko ji njihovi poslanci odrekajo pravico davke pobirati. Kako pa bi država zamogla potem pomagati Trstu, ako bi še za lastne potrebe ne imela denarjev?

Kako bi cesar, vlada in večina državnega zbora imeli veselje, poganjati se za tržaške težnje in prošnje? Večina državnega zbora pač ne more biti pri volji, tisoče in milijone žrtvovati za Trst, dokler je tam tak duh na krmilu, ker bi se to reklo le lahonstvo in izdajalstvo podpirati. Slovenskih poslancev eden je nedavno tržaškemu poslancu Wittmannu rekel, da bodo morali Tržačani spremeniti svojo politiko, ako hočejo za Trst kaj doseči od večine, pa našel je le gluhe ušesa. Zdaj bodo morda Tržačani sami svoje poslance prisilili, da zapusté „fakcijsko“ nasprotno stranko.

Pozabiti ne smemo, da v Trstu živi mnogo tisoč Slovencev, in da Trst sam stoji na slovenskih tleh. Kako pride državi sovražno lahonstvo do tega, da na slovenskih tleh vladi tolikanj nasprotuje? Prizadet pa je s cesarskimi besedami tudi tržaški namestnik de Pretis, kajti tudi on spada k „fakcijsni opoziciji“, ter v njenem smislu vlada na Primorskem. Kako dolgo se bo pač še zamogel po tej cesarski izjavi na svojem mestu obdržati?

Svetli vladar je svoje mnenje povedal. Treba je pa, da zdaj tudi vlada zasleduje to po vladarju odkazano pot, ter spremeni svojo politiko v slovenskem Primorju, zlasti je neobhodno potrebno, da nastavi v Trst cesarskega namestnika, ki ne bode pripadal k „fakcijsnim“ nasprotnikom, ter bo tam previdno podpiral cesarju in Avstrijski državi zvesti slovanski živelj. Ako se to zgodi, potem imajo besede cesarjeve poleg splošnjega pomena še to posebno veljavo, da so resilne besede za primorske Slovence!

a nikdo se neče odločiti, da bi tudi sledil vzrokom teh prikazni. Sploh pa imajo svoje tehtne vzroke, da nečejo preiskovati, kajti vzroki so jim ravno tako dobro znani, kakor nam.

Vendar toži tudi liberalno časopisje, da zgineva pravica med ljudmi. Navadno nabija se tak članek judovsko-liberalnega pravoslovca na prvi strani lista, med tem ko je druga stran polna grdih dogodeb, katerim posvečen je tudi „pikantni“ podlistek. Na zadnji strani lista pa prikipi ostudnost posebno v inseratih do vrha. Suženstvo je sicer odpravljeno, vendar je v inseratih različnih judovskih „Tagblattov“ prav gujusno trženje z novodobnimi sužnji.

In kako nizka cena vlada na tem trgu! Le 75 kr. ali k večjemu goldinar velja inserat, v katerem se želi „mladi, lep mož“ ali „mlado, ljubezljivo dekle, spoznati in sprijazniti. Na tem javnem trgu prodajajo se izgubljene reve pri belem dnevu, ne da bi kdo o tem kaj rekel. Vendar ne upaj si preveč pikro pisati proti temu modernemu suženstvu, kajti založnik dotičnega lista mora plačevati davek in lahko te toži zaradi „prikrajševanja zaslužka.“

Pod geslom „z omiko k svobodi“ množi se tudi vsako leto število samomorov. No,

„Poslije Bleiweisovega pogreba“.

Pod tem naslovom prinaša zagrebški „Vie-nac“ v 50 broji svojem sledeči silno zanimivi sestavek: Bili smo v Ljubljani, gledali smo še enkrat iz obličja v obličje tega ljubeznivega starčka na smrtnem odru ter ga sprovedli do hladnega groba. In obdajale so nas mnogovrstne misli, misli v preteklost in bodočnost, zazebló nas je okoli srca, ki ponuja oduška vtisom, ktere nam podaja veličastni pogreb ljubimca narodovega. Oai jesenki večer s temnim obnebjem, oae goreče baklje, v kterih temnem svetlu blesketale so se mnogobrojne zastave, odsevali raznobojni vencí z dolgi trakovi, in slovenski župani, bilo jih je kakih štirideset, visoke krasne rasti, rudečih lic, objokanih oči, nosili so na ramenih svojih mrtvaško rakev, v kateri počiva njih „oče“ kteremu izkazujejo poslednjo čast, ktere bi nikomur na svetu ne prepustilo za nobeno ceno, to bil je resnični vtis na nas, kterega nikdar ne pozabimo. In duh naš gledajoč one čvrste, plečate, neustrašljive in bistre „župane“, zamisli se v davno preteklost slovansko, na sever na baltiško morje, v Pomorje, kjer se je poslednji slovanski gospodar med svojimi dragimi mučen od bolesti, ki mu jo je prizadevala neprijateljska puščica, ločil iz tega sveta. Tam v Pomorji ni več za veke glasa in roda slovanskega, a zakaj ga ni več v onem kraju? Ali ni bil pritisek tukaj in tamkaj jednak? Žvel slovanski je ondi podlegel, a tukaj se obdržal; ondi opešala je s mrtvim gospodarjem krepost, a tukaj se je vedno z nova poskrila in donesla novo rešitev. In tako obdržalo se je v tem kraju jedeo plemo slovansko svestno si svojega roda, junaško in odločno, ki pazno gleda na svoje pravice. To plemo stoji danes v solzah nad grobom svojega „očeta“, žalostno in nesrečno, ker je izgubilo glavo svojo, vodjo svojega, o kterem je vedlo, da ga vodi po varni poti, stezi, na kateri ga prijatelji ne morejo zajeti iz zasede. In ko so položili les v grob, ko je izpregovoril prijatelj zadnjo besedo, ko so namesto prsti napolnili vencí grob, in ko je poslednja solza „sivega“ župana kapnila na grob „očeta“, razlegal se zamolkli šepet v tamni noči: „očeta“ ni več, kdo nam bode odslej „oče“?

vsaj se pa tudi nahajajo in čitajo večidel pri družinah povsod knjige, v kterih se samomor slavi kakor junaštvo, do kterega se more povspeti le „velik, silen duh.“ — Statistika pa nam pripoveduje s svojimi neizprošnjivimi številkami grozne reči o učenikih teh „omikanih“ naukov. Tako kaže dr. Bernat, da je bilo v Čebih dokazanih l. 1880 1167 samomorov. Poučljiva ta številka, kaj ne da! A koliko samomorov je zamolčanih in zatajenih zaradi sorodnikov in prijateljev samomorincev!

Dokazano je, da v tem pomenu, v kterem se množi število samomorov, izginja tudi pravica. Iz jednega smemo sklepati na drugo. Kdor ne najde v nesreči utěhe pri Bogu, okrepačaja v veri, kdor je brez vsega prepričanja o bodočem življenji in smatra samega sebe le za „dvonogo umno žival“, tak poprijel bode vselej v tem položaji po nožu ali po vrvici.

Svet gleda to prikazen, jo razmišljuje, a pravega vzroka neče najti, ker je preveč zakopan v jednozveličavno grudo poavetnega imetja. „Oči imajo, a ne vidijo, ušesa imajo, a ne slišijo“, smemo tudi o teh reči z vso pravico.

In šli smo iz pokopalšča ter jeli razmišljati, kaj je bil „oče“ Janez Bleiweis za brate naše Slovence in kaj za nas Hrvate? Delovanje Bleiweisovo razjasni nam najbolj mnogobrojno ljudstvo slovensko in njegova duhovščina, ki so bili pričujoči pri pogrebu pokojnikomem. Med grmanskimi protivniki slovenskega naroda govorilo se je pred nekaj leti mnogo o slovenskem kmetu po navodu in vzoru „Novic“; in stem pojmom izražene ste bile dve stvari: da je slovenski kmet dober in premožen gospodar in po grmanskim nazorih: „trdoglavni“ Slovenec. A ko se je pred nekaj leti vnela ona nesrečna pravda med „mladimi“ in „starimi“ Slovenci, takrat sta in ostala je rodoljubna duhovščina pri Janezu Bleiweisu. Slovensko ljudstvo in njegova duhovščina bila sta dve najglavnejše oslone delovanju pokojnega Bleiweisa in poslednja pripomogla je slovenskemu „očetu“, da si pridobi popolno srca slovenskega naroda, ktera so bila tolikrat prevarjena v svoji dobrodušnosti, ter da je vsadil v njega nauke kreposti, vztrajnosti in neumornega delovanja. In v tem je najvažnejše delovanje pokojnega slovenskega vodje, delovanje, kterega ne more izbrisati nobena sila sveta. Posegel je Janez Bleiweis s svojim delovanjem med prosti narod, on mu je vlił večkrat obupajočemu v dušo krepko vero v Boga in s tem postal njegov duhovnik, on mu je vsadil v srce odločnost in vztrajnost pri delu, porinil v krepko desnico oralo in motiko, navajajoč ga, da dela za svoje blagostanje, da postane neodvisen in značajan v narodnem svojem življenji in s tem bil je Bleiweis velik naroden prerok! Bili so na našem slovanskem jugu tudi večji pisatelji in bolj nadarjeni politiki, mogočnejši govorniki in umnejši narodni voditelji, a večega dobrotnika ljudstvu, v kterem je podloga vsemu narodnemu delovanju, ni bilo od Janeza Bleiweisa! — Meni je on, da mora najprej ljudstvo dvigniti v moralnem in materijalnem obziru in da je vredno posvetiti tej nalogi tudi delovanje svojega življenja; in največi nasprotnik njegov mora mu pripoznati, da je on svojo nalogo do zadnje ure svojega življenja popolno in pošteno dovršil v štiridesetih letih svojega delovanja, odkar se je povrnil iz Beča v svojo domovino. Bleiweisove „Novice“ so devet in trideset let razpravljale na razumljiv način vsaki teden z peresa Bleiweisovega vse potrebne pouke, vedno v prameri z napredujočim časom in potrebami v hiši in zunaj hiše, o veri in domovini. Zdelo se je morda to marsikteremu mal trud in še manjša zasuga za narod, toda pogledajte danes to slovensko ljudstvo, pa mu najte družega, ki mu bi bil kos ne le na jugu marveč tudi drugod? In to storil je „oče“ brez vike in krika in postavil s tem za vse bodoče čase najtrdnjejši podlogo bodočnosti slovenski!

Razen delovanja, da narod slovenski izobrazi in mu pomnoži blagostanje, imel je Bleiweis kot naroden duhovnik in prerok tudi še jedno drugo idejo, ki mu je bila tako draga, da jo je z največim ognjem širil in gojil celo svoje življenje. Ako mi Hrvati vzamemo v roke „Novice“ in zaporedoma nekoliko let pregledamo ter se ozremo na jezik tega lista, zapazimo, da je nam Hrvatom jezik „Novic“ vsako leto, kolikor dalje idemo, bolj razumljiv. In danes se tudi pri nas nahaja le malo hrvatskih kmetov, ki znajo čitati, da ne bi z majhnim trudom razumeli „Novic“. Kaj je s tem hotel „oče“ slovenski? Videč da je danes težko obstati malemu narodu, hotel je on svoje Slovence najprej v jeziku kolikor mogoče približati nam Hrvatom; kar pa naj

sledi zblíženju jezikov, o tem Bleiweis ni izgubljeval mnogo besedi. On je vedel, a mi vsi tudi vemo. Janez Bleiweis, bodimo iskreni, bil je nasproti Hrvatom bolj naklonjen, prijazen in vdan, nego marsikteri Slovenec pred njim in ob njegovem času. In mi Hrvati smo ga tudi ljubili ter cenili kakor svojega, in glas o njegovi smrti je isto tako globokó ranil naša srca kakor tudi slovenska! Zraven truda za svoj narod imel je pokojni Bleiweis najbolj na srcu zblíženje Slovencev k Hrvatom. Hotel je Slovence privezati k Hrvatom in videl je v tem zblíženju tudi združenju vspešno mogočnost narodne bodočnosti svojemu narodu, a tudi nam Hrvatom. „Oče“ Bleiweis je najbolje razumel potrebe našega in slovenskega naroda, in ako ne bodemo mi Hrvati in Slovenci sledili stopinjam njegovih teženj, ako ne bodemo vsaki izmed nas z enakim žarom ljubili ta narod to — in onstran Sotle, ki je jeden in jedin, tedaj mi ne razumemo naše naloge niti zahteve naše bodočnosti.

Vse narodno delovanje „očeta“ Bleiweisa pa bilo je skoz blizo petdeset let vedno jednako, vedno jednako odločno, vedno tako, kakor je najbolj ugajalo narodnim potrebam, nezirajoč se na migljeje mogočnikov, ne na njih laskanje in obetanje, še manj pa na njih pretenje. Da, Janez Bleiweis ni se laskal ne pri višjih, ni se sladkal pri nižjih; on je večkrat tudi svojemu narodu, oč njega ljubljenu ljudstvu slovenskemu, odkrito kazal, kaj misli in kam meri. Mirno in trezno izrekel je Janez Bleiweis svoje mnenje in tudi oni nekdanji nesporazomek med „mladimi“ in „starimi“ Slovenci pokazal je Janeza Bleiweisa svestnega svoje narodne naloge; njega ni ne laskanje ne pretenja, ne prezir aegrmansko veselje zaradi nastale nesloge odvrnilo, da bi vkrenil s pota, po katerem je štirideset let hodil tako vspešno za svoj narod slovenski. Brez madeža, čistega značaja, vztrajen v nesreči in sreči, ostal je „oče“ Janez med svojimi Slovenci do poslednjega trenutka svojega življenja, in to dela njega velikana, kateri dozdej nima jednakega ne na jugu med Slovani, ne daleč okrog! „Oče“ Bleiweis ni bil veleum, toda on je svoje talente pošteno porabil in upotrebil na korist naroda, ter s tem dokazal, da ni potreba narodom za njih napredek le veleumov, marveč da tudi manji talenti morejo zdatno koristiti svojemu narodu s svojim poštenim in vztrajnim delovanjem.

Tako premišljevaajoč trud in delovanje nepozabljenega „očeta“, prišli smo iz pokopališča v ljubljansko čitalnico, kjer smo našli več stotin slovenskega naroda od vseh strani zemlje slovenske, ki je bil prišel na „očetov“ pogreb ter se tukaj zbral, da se potolaži med soboj zaradi velike izgube, ter da se pogovori, kako če izpolniti praznino, ki je s tem nastala v vrstah slovenskega naroda. Mi Hrvati bili smo preljubeznjivo sprejeti in dober del večera minol je v medsobojnem razgovoru, a pravega razgovaranja ni bilo tako dolgo, dokler se ni odgovorilo onemu zamolkemu šepetanju, ki se je še razlegalo iz groba, kdo nam bode odslej „oče“? Vže so trije listi (Toman, Costa, Bleiweis) štiripresne deteljice odpadli v grob, reče jeden govornik, še nam ostane jeden list a to je Luka Svetec; toraj naj bode on v bodoče naš „oče“! Po teh besedah vsem se takoj lice razvedri in Luka Svetec bil je svečano po volji naroda postavljen na sedež, na katerem je sedel skoro pol veka „oče“ Bleiweis. In podali so si roke rodovi iz Dolenjske in Gorenjske, od Soče in Istre, iz Štajerja in Korotana ter si obljubili, da jim bode v bo-

doče v sreči in nesreči vodja, kteremu hočejo biti pokorni in poslušni: Luka Svetec. Mi Hrvati bili smo priče tej bratski zavezi in mislili smo, da duh „očeta“ Janeza blagoslovi to pleme v svojem izboru, ter vročo željo izrekli, da naj tudi na dalje še vlada duh ljubezni, bratinstva in sloge med rodom slovenskim in hrvatskim, kakor je to bilo za vodstva „očeta“ Janeza, da ono vez, ktero je tako lepo zasnoval in lep del izpredel „oče“ Janez tudi nadalje snuje „oče“ Luka ter da jo izprede do konca, da bodemo mi Hrvati tudi v bodoče hodili na vsak poziv bratski tako radi v Ljubljano kakor dosedaj, a zamolčali tudi nismo želje, da tudi naš „dreoni Zagreb“ ne bode Slovincem tuj in nemil!

In bilo pozno v noči, ko smo se ločili; oblačno nebo izjasnilo se je do malega in luči svetile so še tu in tam, mir zavladal je povsod, nam pa se zdí, da je potihnil oni zamolkli šepet iz grobov, in da „oče“ Janez prvo noč v hladnem grobu mirno počiva in blagoslavlja svoj narod, svojega prijatelja in naslednika Luko, a tudi nas brate mu Hrvatel Upanje v našo in slovensko bodočnost nas okrepi in mirnega srca in pokojne duše zapustili smo belo Ljubljano!

Politični pregled.

V Ljubljani 28. decembra.

Naš svetli **cesar** so naznanili grofu Taaffeju, da bodo iz svojih stroškov zidati pustili kapelico na tistem prostoru, kjer je stalo pogorelo gledališče „ringtheater“. S kapelico bo združena dobrotelna ustanova za reveže.

Cesarska izjava, s katero je bilo tako oestro obsojeno postopanje levicarjev kot „fakcijsko“ nasprotovanje, prevladuje še vedno vso notranjo politiko in zanima še politične kroge zunaj države. Gotovo je, da cesarska obsodba ne bo brez nasledkov ostala. Pričakovati je, da se bodo treznejši poslanci od kričačev odcepili, ter osnovali zmernejši klub. Dobrodejno bo ta izjava vplivala pa tudi na tiste uradnike, ki so do zdaj vladi nasprotovali, misleči, da so nje davei že šteti. Iz cesarskih besed zdaj lahko posnamejo, da vlada trdno stoji in da se nimajo nadejati še kmalo kake nemškoliberalne vlade. Upati je toraj, da bodo zdaj plajšče po vetru obrnili. Vlada pa naj bi tudi sama uporabila svoj trdni položaj in s takimi uradniki, ki jej nasprotujejo, bolj oestro ravnala. Saj je ravno uradništvo najtrdnejši temelj nemškutarke stranke ter vladi največ opovir dela, tako pri volitvah, kakor pri izvrševanju vladnega programa.

Tržaški državni poslance dr. Raibl se je poslanstvu odpovedal, „ker neče sedanjih potreb mesta tržaškega s svojimi osebnimi nazori spraviti v zadrego.“ Tudi Teuschl bo menda odložil poslanstvo. Kaj pa Wittmann, ki je ob enem c. k. vradnik pri mornarskem vradu? Ali se bode on še držal „fakcijske opozicije“? Lahoni menda vse žile napenjajo, da bi bili pri novih volitvah namesto dosedanjih poslancev izvoljeni najhujši lahoni, irredentari. Pa naravnost rečemo, da ti ne bi toliko škodovali, kakor dosedajni možje, ki se v tržaškem mestnem zboru vedejo kot konservativna vladna stranka, na Dunaji pa vladi nasprotujejo!

Uporni Karivošnjanci so zdaj od vseh strani zajeti, in fm. Jovanovič upa, da jim bo skoraj živeža zmanjkalo, in da se bodo sami podali brez velicega krvoprolitja. To je že verjetno, samo če je meja proti Črnigori v resnici dobro zaprta; ako tega ni, potem se bodo vstaši še dolgo držali.

Vnanje države.

Francozi se posmehujejo **laški** vladi, ki je poslala svojega kralja na Dunaj in ga je mislila poslati še v Berlin iz tega namena, da bi se osnovala zveza zoper Francijo, to bi se ta primorala, da Tunis Lahom izroči. Avstrijski cesar pa bojda o vojski zoper Francoze ni hotel nič slišati, ker je močna Francija tudi zaslomba Avstrije, in ta nikakor ne more želiti, da bi se Francija še bolj oslabilila. Ker na Dunaji ni nič opravil, je laški kralj še pot v Berlin opustil.

Izvirni dopisi.

Iz Štajarskega. O posestvu družtva Leykam-Josefsthal poroča „Slovenec“ št. 141, da je prišlo v druge roke. Pisatelj teh vrstic se je pri branji dotičnega poročila spomnil, da je dr. Svoboda, glavni vrednik „Tagesposte“, letos od gosposke dobil dovoljenje, da sme ustanoviti v Gradcu novo tiskarno za izdavanje nekega časopisa. To je bržčas bila priprava za preselitev „Tagesposte“ in — „Laib. Wochenblatta“. Naši takozvani „liberalci“ bi toraj ne prišli ravno z dežja pod kap.

Od podravskih bregov, dne 24. dec. (Spomin na neki požar.) „Slovenec“ je v svoji 139. št. v članku „O dunajski nesreči“ omenil, da bi moralo dunajsko prebivalstvo, kateremu vsled nezgode toliko simpatij tudi iz slovanskih dežel dohaja, vendar enkrat spoznati, da je včas Avstrije v bratovsko zvezo združila vse njene različne narode in da naj bi v tem ognjišči nesloge že enkrat nehali veti zlasti Slovanom sovraženi veter. Te vresničenja vredne besede so tudi povod naslednjim vrsticam, v katerih se bodo častiti čitatelji ravno o nečem nasprotnem prepričali, kar jim bo tem zanimivejši, ker se je godilo na slovensko-nemški meji.

Bilo je ob Matevževem l. 1849 (?). Neštevilne trume božjepotnikov, kakoršne se še sedaj nekje po Slovanskem zbirajo, hitele so mimo Maraberga čez „Radleh“ na božjo pot k „Božji martri na Zelenem travniku“, kakor se tukaj nemški trg Wies niže Schwanberga imenuje, kamor so se podravski Slovenci že takó privadili romati, da je v tem času le malo kdo hotel domá ostati. In kaj bi ne! V sodih se je ob tem času penil nemški šilbar, kislasto rudeče vino, katerega so gorice včas dosti obrodile, sadje je bilo že dozorelo, tudi pot ni bila preodurna, toraj le od doma, da se človek malo sprehodi in za mali denar vsaj enkrat po ceni vina navžije. Kedaj se je prav ta božja pot začela, to mi je neznano, pa ob onem času bila je že tako v navadi, da so bili naši božjipotniki Nemcem že navadni gosti, katerih bi bili brzo pogrešali, ako bi bili kedaj izostali. Toda vedno večje čete so svedočile, da se tega ne bo tak kmalo bati. Zavoljo tega pa se jim Nemci tudi niso kazali posebno gostoljubne, marveč guliili so jih na razne načine, kar pa došlih ni odvrčalo, ker se itak niso zanašali na gostoljubje, na nemškem Štirskem čisto nepoznano reč; škoda le in sramota, da so mnogi zahajali tje iz posvetnih, dostikrat tudi prepovedanih in pregrešnih namenov.

Tudi to leto jih je toraj privrelo tje ogromna množica in trg že ni bil več v stanu vseh sprejeti pod streho. Mnogi so toraj odšli drugam prenočit, eni so se potikali na prostem, zlasti na velikih obokanih kegljiščih, njih še več pa, posebno mladine, se je bilo zbralo poleg okroglice (Ringelspiel), katero so tirali na okrog skoro vso noč. Toda ta pot ne vso

noč; kajti kmalo, ko je v stolpu bilo odbilo eno uro, prikaže se nad streho obširnega gospodarskega poslopja, kamor je šlo vsakokrat in tudi ta večer počivat na stotine romarjev, rudeči petelin, in radovanje se hipoma spremeni v obupno grozo. Začne bti plat zvona in od vseh strani vro ljudje skupaj gasit in rešit, kar bi se rešiti dalo. Upitje nesrečnih prebujenih ljudi, katere je grozni plamen obdajal, bilo je strašansko, in spremljalo ga je stokanje umirajočih. Prenočevalci na svilih so se namreč hoteli s skokom na pod rešiti, pa gorje, vrata skozi katere jih je poprej peljal lakomni domači hlapec, ko je že plačo za prenočišče prejel, bile so zaklenjene, ker se je nesramnež bal, da bi mu ne bil kdo brez plače notri všel, sam pa je šel pijančevat. V poslopji pa je gorelo seno, slama, strop, ljudje, sploh vse, kar je notri bilo, kajti v jeseni je gorljivih reči dosti v hramih. Prihitelo je sicer dosti gasilcev skupaj, kateri so za rešitev nesrečnih žrtev vse mogoče storili, vlomili vrata, ter odnašali opaljene ljudi, in zvon, ki je bil poprej plat zvona, pel je v zadnjo popotnico umirajočim, katerim so prihiteli razni dušni pastirji celit dušne rane, ter jim delit sv. poslednje olje. Kakor kupi ogorkov ležali so na pol sežgani mrtveci na bližnjem pokopališču in med Nemci se je raznesla govornica, da so Slovenci hram zažgali, zaradi česar so jih tudi policaji in drugi barbarji s palicami k gašenju priganjali, kar je pa dotičnim tako močno mrzelo, da so odbežali. Zmešnjava, vpitje, hudo vanje in smrad je bil pregrozen, še grozuiši pa je bil pogled na sežgane ljudi, katerih je bilo prav veliko, kajti kdor ni odšel po strehi in po stropu bližnje hiše, ter se ni rešil s srečnim skokom na tla, zapadel je ogoju, kateri je v zidanem poslopju zlasti tam, kjer se je seno raz svisel dobivalo, ugonobil ogromno žrtev.

Po ti grozni nesreči je bilo tudi konec te božje poti, nekdanj tolkanj sloveče, ki se danes, ko je temu že nad trideset let, še ni ponovila. Mrznja Nemcev do Slovencev, ki je takrat izbruhnila, je sicer na videz pozabljena, pa bi imela biti prav za prav že po vsem zgubljen, ker se nikdar ni moglo dokazati, ali so bili tega egnja res krivi Slovenci ali ne, vendar pa poslednji ne silijo več k njim. Sreča je bila samo, da se je Slovencev le prav malo onesrečilo, ter zlasti ta stran Drave niso nobenega pogrešali; a umrli pa so za ranami in opekljami skoro vsi, kateri so se bili rešili. Ta požar je toraj učinil pred tridesetimi leti le neslogo, a da bi drugi dunajski še strašnejši storil ljudstva pripravne za spravo, to je česar bi tudi tukaj najbolj pričakovali in želeli. Bog!

Telegram „Slovenu.“

Z Dunaja 28. decembra.

Avstrijsko-Rumunski razpor je poravn. Tržaški poslanec Rabl in česki grof Thun sta poslanstvo odložila. Začetek zborovanja državnega zbora bo težko pred 17. januarjem.

Domače novice.

V Ljubljani, 28. decembra

(Bleiwaisov spomenik.) Ljubljanska čitalnica je prevzela inicijativo v zadevi Bleiwaisovega spomenika. Osnoval se bo poseben odbor, ki bo doneske nabiral in potem odločil, kako se imajo porabiti.

(Za častna ude čitalnice ljubljanske) sta bila v zadnjem občnem zboru 26. t. m. soglasno izvoljena gosp. deželni predsednik Winkler, pa predsednik jugoslovanske akademije, kanonik Rački v Zagrebu, ki se je odboru še tisti dan telegrafično zahvalil za skazano mu čast.

(„Slovenski Narod.“) Vedeli, smo, da bo naša zadnja notica o liberalnih Slovencih patrone „Narodeve“ zbudila, ker veli že stara prislovica, da resnica oči koiže. „Narod“ se sklicuje na to, da on ne piše zoper vero; tega pa tudi mi nismo trdili, ampak kazali le na čudno nasprotje, da „Narodovi“ veljaki v listu zavzemajo popolnem korektno stališče (vsaj zdaj), v privatnih krogih, kadar so med sabo, pa vse drugače govoré in mislijo. Odkodi pa izvira vedna, skrita vojska zoper „Slovenca“? Ali niso tisti odlični narodnjaki, ki se na splošnje pohujšanje službe Božje dosledno izogibljejo, vsi pristaši „Narodovi“? Ali nismo vsled teh in še mnogih drugih znamenj opravičeni, dvomiti o resničnosti „Narodovih“ izjav, da je on katoliški stvari naklonjen? Ako se je „Narod“ resnično poboljšal, kakor pravi, potem ga bomo z veseljem pozdravili kot soborilca, potem pa postane nerazumljivo njegovo javno in skrito sovražstvo zoper naš list. Pri vsakem listu, še pri „Wochenblattu“ si upamo najti več kolegialnosti ko pri „Narodu“. Mogoče je, da je „Narod“ kterege od katoliške stranke s svojimi sladkimi besedami premotil, mi pa, ki v Ljubljani živimo, moramo požirati povsod tisti strupeni zrak sovražstva, ki ga zoper naš list in našo katoliško stranko razsipajo in širijo, zato o „Narodovem“ katolicizmu vse drugače sodimo, kakor morda kak oddaljeni rodobljub na deželi. Če se motimo, tem bolj Sodbo o „Slovenu“ in njegovi vsebini naj „Narod“ le občinstvu prepušča, ker v „Narodovo“ nepristranost že davno noben treznomislec več ne veruje. Čigav organ da je „Slovenec“ in kdo za njim stoji, s tem si ne belite glav, gotovo jih za „Slovencem“ vsaj toliko stoji, ko za „Narodom“; za „Slovencem“ sicer vsi iz prepričanja, za „Narodom“ pa mnogi, ki o njem drugače sodijo, kakor je v istini. Gospóda, v spletkah in skritem rovanju ste res veliki, ko bi imeli le ravno toliko odkritosrčnosti!

(Vabilo k večerni zabavi), katero priredi čitalnica ljubljanska v svoji dvorani na sv. Silvestra večer, s sodelovanjem možkega pevskega zbora pod vodstvom g. Valente in gledišnega orkestra pod vodstvom g. Majerja. Program zabavi je: 1. Gerbič — „Kolo“, poje možki zbor. 2. Deklamacija gospice Cilke Rodefove. 3. Abt — „Plesalna“, poje možki zbor. 4. Igra na citrah, gospice Cilke Rodefove. 5. Loterija. 6. Veit — „Cvetka in keber“, komičen zbor. 7. Dramatičen komičen prizor, sestavljen gosp. Vincencij Vizjak. 8. Nedved — „Zvezna“, poje možki zbor. 9. Nagovor o polnoči, g. Drenika. Po polnoči je presto razveseljevanje. Med posameznimi točkami in popolnoči svira godba. Pristop je brezplačen, a samo in izključljivo le za ude čitalnične in „Sokola“. Začetek zabave ob pol 8. uri zvečer. Odbor.

(Občina Sošica v Šumberskem okraju) je boje te dni državnemu zboru in ministerstvu notranjih zadev poslala prošnjo, da bi se Šumberski okraj združil s Kranjsko in bi se le nekatere vasi proti Jaski pridružile Hrvatiki. Tako poroča liberalni listič tukajšnjih nemškutarjev, ki pri tej priliki vdira po Slovencih, kar le more.

(Burja.) Na Krasu je bila božične dni tako huda burja, da je železnični vlak med St. Petrom in Reko iz tira vrgla. Trije popotniki so bili bojda nekoliko poškodovani.

(Samomor.) V torek se je v Šiški ustrelil kupec Hing, menda zaradi slabih denarnih razmer. Pač žalostno!

(V pojasnilo današnjega telegrama) povemo, da je grof Thun iz českega kluba svoje poslanstvo zato odložil, ker vstopi veled smrti očetove kot dedni ud v gospodsko zbornico. Thun je bil eden tistih 10 poslancev velikega posestva, ki je bila nemška stranka vsled kompromisa prepustila českej.

Razne reči.

— Proračun mesta Trsta za leto 1882 je tako-le sestavljen: 1. stroški skupaj 3 648,315 gl. in sicer 248.510 gl. za osrednjo upravo, 1,296.340 gl. za davke, 534,790 gl. za privatno mestno premoženje, 433.005 gl. za šole, 507,940 gl. za dobrodelne namene, 374.090 gl. za policijo, 200.040 za vodo, trge in ulice itd. — 2. dohodki skupaj 3,516.314 gold., (2,501.500 gold. iz doklad na davke, 590.780 gl. iz privatnega mestnega premoženja, 165.300 gl. iz obresti dobrodelnih ustanov, 100.434 gl. od policije itd.) Redni primanjkljaj znaša toraj 172.001 gl. A k temu še ima mesto za to leto nektera izvanredna velika plačila, tako da je primanjkljaja povsem 327.001! In zdaj iščejo in vohajo naši ljubeznjivi mestni očetje novih dohodkov in davkov po vseh kotih! V seji mestnega odbora od 13. t. m. je finančni odsek za vravnavo stroškov in dohodkov nasvetoval 10% davek od vstopnic v gledišča in k zabavam; ta predlog se zavrže, enako tudi nasvetovani davek za tlak, poviša pa se davek od konj, katere imajo bogatini za osebno rabo, od 12 na 24 gl. Za davek na podeljevanje domovinske pristojnosti ni glasovalo dovolj poslancev, ta predlog toraj pade, sprejme pa se predlog, naj se na vsak hektoliter piva naloži še 1 gl. davka in naj se zniža poprečna svota, katero mesto plačuje od užitnega davka državnej blagarnici. — Iz tega se vidi, da mestni zastop najbolj ubožniše ljudstvo z davki osrečuje, bogatinom pa ž njimi prizanaša; s tacim ravnanjem pa enakotežja med dohodki in troški nikoli ne doseže.

„Edinost.“

— Obsojen učitelj. Iz Dolenjskega, se nam piše, da je bil znani učitelj Žvokelj ki je moral enkrat že dalj časa sedeti v zaporu, pa je po milosti šolskega nadzornika Pirkerja vendar le zopet dobil učiteljsko službo, te dni vnovič obsojen na tri dni v zapor. Zdaj bo menda vsaj dejavn v mnogozaslужeni pokoj, ali ne?

— Svojo mater ustreliti je hotel neki sprideni sin blizo Ljutomera. Pa mati se k sreči izogne in krogla obteči v vratih. Hudožnež je hotel potem ustreliti samega sebe, pa so mu to zabranili.

— Sara Bernhardt, ki zdaj po ruskih mestih igra, padla je oni dan v Moskvi na odru gledišča brez zavesti na tla, kri se jej vdira iz prs in nesli so jo v gostilnico. Slavna igralka pa je zopet okrevala in odšla zdaj v Petrograd. Za unesrečence na Dunaji je darovala 1000 gl.

Telegrafične denarne cene 28. decembra.

Papirna renta 77.40 — Sreberna renta 78.20 — Zlata renta 94 — 1860letno državno posojilo 135.75 Bankine skotje 382 — Kreditne skotje 364.60 — London 118.90 — — Ces. kr. cekini 5.60. — 20-frankov 9.40.